

Su güvenliğine yatırım yapmak
iklime dayanıklı büyüme ve kalkınma için
Politika Özeti | No. 5

Su ve İklim Finansmanına Yönelik Yenilikçi Yaklaşımlar

Ana mesajlar:

- ” Afrika'da su güvenliğini sağlamanın maliyeti her yıl onlarca milyar dolar olacak. Kalkınma iklimine dayanıklı hale getirmek ise yıllık 10-15 milyar ABD doları daha ekleyebilir.
- ” Su güvenliğine yapılan yatırımların uzun vadede kendini kat kat amorti etmesi muhtemeldir.
- ” Su yatırımları Güvenlik ve iklimle dayanıklı kalkınma, farklı finansman kaynaklarının birleştirilmesinden faydalanabilir
- ” Birçok su projesi iklim uyum fonuna uygundur, ancak bazıları iklim değişikliğini azaltma fonuna uygun olabilir.
- ” İklim finansmanı hem kendi başına önemli olduğu gibi, projelerin gerekli ölçekte gerçekleştirilebilmesi için Uluslararası Finans Kuruluşları (UFK) ve diğer kaynaklardan daha büyük miktarlarda paranın çekilmesine yardımcı olması açısından da önemlidir.

Su güvenliği ve iklim direncini kalkınma faaliyetlerine entegre etmek, uzun vadeli sürdürülebilirliğin anahtarıdır, ancak mevcut durumdan çok daha yüksek yatırım seviyeleri gerektirir. Yeterli finansman sağlamak için yenilikçi finansman yaklaşımlarına ihtiyaç vardır. Finansman stratejileri, geleneksel su finansman kaynaklarının yanı sıra özel iklim finansmanının bir karışımından faydalanacaktır.

Su güvenliğinin maliyeti ne olacak?

Afrika'da su güvenliğini sağlamanın yıllık maliyetinin onlarca milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir. Yuvarlak rakamlarla, sermaye yatırımı için bu aralık 30-50 milyar ABD doları, yıllık bütçeler için ise 5-15 milyar ABD dolarıdır. Bu tür yatırımların temel odak noktası ilk sermaye maliyetleri olsa da, bu rakamlar yatırımın tüm yaşam döngüsü boyunca devam eden yıllık tekrarlayan maliyetlerin önemli olduğunu ve karşılanması gerektiğini göstermektedir. Bu harcama için "iklim dayanıklılığı", yukarıdaki maliyetlere yıllık 10-15 milyar ABD doları daha ekleyebilir (Tablo 1).

Afrika'daki Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH) için iklim dayanıklılığının maliyetlerine ilişkin ayrı bir çalışma şunları buldu: "...iklim dayanıklılığı" olan MKH'ler için gereken dış finansman, yalnızca MKH'ler için gereken dış finansmandan yaklaşık %40 daha fazladır."¹

Su ve sanitasyon kategorisi için, 2010-20 yılları için yıllık 7,9 milyar ABD doları tutarındaki orijinal Binyıl Kalkınma Hedefleri maliyetiyle karşılaştırıldığında (bunun 5,8 milyar ABD doları tutarındaki Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) varsayılmıştır)

(gerekli) Bu yatırımlara iklim dayanıklılığı kazandırmak için ihtiyaç duyulan ek dış kamu finansmanının yıllık 2,9-7,2 milyar ABD doları aralığında olduğu tahmin ediliyor.

Bu yatırım ve tekrarlayan maliyet gereksinimleri tahminleri, şu anda harcanan miktarın çok üzerindedir. Su kategorilerinin tamamına yönelik mevcut harcama düzeyini tahmin etmek zor olsa da, sermaye yatırımlarının çoğu hükümetler, ODA ve OECD dış kaynaklar tarafından finanse edilirken, tekrarlayan harcamalar çoğunlukla kullanıcı ücretlerinden ve hükümet bütçelerinden gelmektedir. Uzmanlaşmış iklim finansmanı şu anda küçük bir kaynak olmaya devam etmektedir.

Yenilikçi yaklaşım su finansmanı

İklim dayanıklılığı için suyun finansmanına ilişkin koşullar çok çeşitlidir ve bu nedenle finansman stratejileri şunları içermelidir:

¹ Fankhauser, S. ve Schmidt-Traub, G. 2010. *İtibaren İklim Dayanıklı Kalkınmaya Uyum: Afrika'da Milenyum Kalkınma Hedeflerinin İklimle Uygun Hale Getirilmesinin Maliyetleri*. 3. Politika belgesi. İklim Değişikliği Ekonomisi ve Politikası Merkezi, Grantham Araştırma Enstitüsü, Londra.

Tablo 1. Sahra Altı Afrika'da iklim değişikliğine uyumun tahmini yıllık maliyeti 2010-2050. NCAR'ın "en yağışlı" senaryosu altında brüt iskonto edilmemiş maliyetler. 2005 değerleriyle milyar ABD doları.

Uyum yatırımı	Yıllık maliyet milyar ABD doları cinsinden
Su altyapısı (kentsel drenaj, su ve kanalizasyon arıtımı dahil)	0,6
Kıyı bölgesi koruması ve kalıcı hasar	3.9
Su temini ve nehir taşkın koruması	0,4
Ham su temini (depolama, tuzdan arındırma vb. dahil)	6.2
Sulama verimliliği önlemleri	0.2
Sulama genişlemesi	0,6
Yukarıdaki öğelerin toplamı	11.9
<i>Tüm sektörlerdeki tüm uyum önlemlerinin toplamı</i>	<i>18.9</i>
<i>Tüm uyum önlemleri GSYİH'nın %'si olarak</i>	<i>%0,6</i>

Yeterli ve uygun fiyatlı finansman sağlamak için yenilikçi yaklaşımlar. Aşağıdaki seçenekler araştırılmalıdır:

- „ İklim finansmanı, su güvenliği ve iklim direnci için elverişli bir ortam oluşturmanın yanı sıra, yukarı akış su altyapısı proje hazırlıklarına destek sağlamak için potansiyel bir fon kaynağıdır. İklim finansmanını, ODA ve özel sektörden gelen geleneksel su finansmanı ile eşleştirmek iyi bir stratejidir.
- „ Stratejik su depolama ve sel riski yönetimi gibi "kamu malları" kamu inisiyatifi ve finansmanına ihtiyaç duyar. Kullanıcıların
- „ ödeme yapması beklenen evsel, tarımsal ve endüstriyel su temini gibi diğer su hizmetleri, ticari krediler ve öz sermaye de dahil olmak üzere daha geniş bir finansman kaynağı yelpazesine sahip olmalıdır. Piyasa başarısızlıklarını ve
- „ dışsalıkları telafi etmek için sübvansiyonlara ve vergilere ihtiyaç vardır. Bunlara örnek olarak, çiftçileri havzaların dikkatli bir şekilde işlenmesi için ödüllendiren çevre hizmeti programlarına yapılan ödemeler veya su kütlelerine atılmamış atık su salınımını engellemek için yapılan kirlilik ücretleri verilebilir.
- „ Finansman açığını kapatmak için: Sistematik bir yaklaşım. Böyle bir yaklaşım, maliyetleri en aza indirip gerçekçi hizmet standartları belirleyerek, ardından şirket içi nakit akışını en üst düzeye çıkarmak olabilir.

Tarifelerden, vergilerden ve transferlerden ("3T"). Transferler, ODA ve hayırsever kaynaklardan (kurumsal sosyal yatırımlar dahil) yapılan dış transferlerdir. Oluşturulan nakit akışı, kredi, tahvil ve özel sermaye şeklinde geri ödenebilir fonların değerlendirilmesinde kullanılabilir.

- „ Sigorta poliçeleri, hafifletilmesi mümkün veya mantıklı olmayan kalıcı iklim riskleriyle başa çıkmak için
- „ kullanılmalıdır. Bazı kamusal mallar da... hayırsever yatırımlar (Gates Vakfı gibi) ve kurumsal sosyal sorumluluk yatırımcıları tarafından finanse edilmektedir.

Son küresel finansal olaylar, su yatırımı için uygun finansman kaynaklarının bulunabilirliğini büyük ölçüde etkilemiştir. Bu durum, daha az ticari banka kredisi, tahvil ihracına ve özel sermayeye, devlet bütçelerine ve uluslararası finans kuruluşlarından (IFI) ve OECD dışı gelişmekte olan piyasalardan (özellikle Çin) alınan kredilere daha fazla bağımlılığa yol açmıştır. Çok amaçlı su depolama gibi büyük ve karmaşık projeler için, dış garantiler gibi risk paylaşım yöntemleri de dahil olmak üzere tüm bu çeşitli kaynakların bir karışımına ihtiyaç duyulması muhtemeldir. AB-Afrika Altyapı Güven Fonu (ITF), bu tür bir harmanlama 'platformu' sunmaktadır: ITF, ilk su projesi olan Kampala Water için kendi teknik yardım kaynaklarından ve KfW'den aldığı hibeleri, KfW, AFD ve

EIB, NWSC ve Uganda Hükümeti'nden alınan sermayeyle birlikte.

Mevcut kaynakları artırma ve uzmanlaşmış tesislerin (örneğin, AB Su Tesisi ve Avrupa Yatırım Bankası tarafından ortak finanse edilen ACP Su Projesi Hazırlık Tesisi) oluşturulması çabalarına yanıt olarak, Uluslararası Finans Kuruluşları (IFI) tarafından Afrika su altyapısına sağlanan krediler artmaktadır. Buna rağmen, iklim dayanıklılığının gerektirdiği faaliyetler için planlama ve proje hazırlığı özellikle darboğaz oluşturmaktadır ve gelişen iklim finansmanı mimarisinde ortaya çıkmaya devam eden birçok uzmanlaşmış iklim fonu ve tesisi, ihtiyaç duyulan kredi hacminin artırılmasında önemli bir rol oynayabilir.

İklim fonları ve adaptasyon finansmanı

Afrika'nın iklim değişikliğine karşı kırılganlığı, uyum faaliyetlerinin finansmanına acil ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Tarihsel olarak, bölgeye uyum için nispeten az finansman ayrılmıştır; uyum fonları ve projelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

2 Alman Wiederaufbau için Kreditanstalt, Fransızca Agence Française de Développement, Avrupa Yatırım Bankası ve Uganda Ulusal Su ve Kanalizasyon Kurumu.

Kutu 1. Son veriler, bu eğilimin nihayet mutlak anlamda değişebileceğini gösteriyor: 2004 ile 2011 yılları arasında 75 adaptasyon projesi için 328 milyon ABD doları onaylandı. 132 milyon ABD doları

Bugüne kadar dağıtılan miktar, küresel olarak iklim değişikliğine uyum için tahsis edilen finansmanın yaklaşık %30'unu (439 milyon ABD doları) özel iklim finansmanı araçları aracılığıyla temsil ediyor.

Ancak, uzmanlaşmış iklim finansmanının çoğu şu anda azaltım amaçlıdır. Su güvenliğine yönelik bazı yatırım türleri (örneğin, su arıtma ve dağıtımında enerji verimliliği projeleri veya atık su yeniden kullanımı) azaltım finansmanına uygunken, diğer su projeleri (örneğin, "karbon yutağı" amacıyla havza, sulak alan ve ekosistem koruma) azaltım programlarından dolayı olarak faydalanabilir.

Yeşil İklim Fonu (GCF)

Yeşil İklim Fonu, Afrika su kaynakları için önemli bir kaynak olabilir; ancak ilgili meblağlar belirsiz ve durum oldukça değişken. Afrika iklim finansmanı müzakerecileri, GCF'nin yapısını ve niteliğini etkilemede önemli bir rol oynuyor; stratejik hedeflerden biri de uyum için adil bir tahsisat sağlamak. GCF'nin yaklaşık 2 yıl içinde fon dağıtmaya başlaması bekleniyor. Şu anda potansiyel olarak...

Kutu 1

Afrika'daki suyla ilgili projeler için uyum fonu örnekleri⁴.

Toplam yatırılan fon tutarları www.climatefundsupdate.org adresinden alınmıştır.

Küresel İklim Değişikliği İttifakı((Nisan 2012 itibarıyla 225 milyon ABD doları tutarında mevduat)

Kuraklık, çölleşme ve selden etkilenen En Az Gelişmiş Ülkeler, Küçük Ada Kalkınma Devletleri ve Afrika ülkeleri için bir AB girişimi, örneğin Mozambik'in "İklim değişikliğinin politikalara ve stratejilere ana akımlaştırılması" projesi.

Uluslararası İklim Girişimi((Nisan 2012 itibarıyla 841 milyon ABD doları tutarında mevduat) 2008 yılından beri yürürlükte olan ve AB emisyon ticareti gelirleriyle finanse edilen bir Alman Hükümeti programıdır. Ana odağı emisyon azaltımı olmakla birlikte, program aynı zamanda uyum stratejilerinin ve ekosistem adaptasyonunun geliştirilmesine ve uygulanmasına da destek olmaktadır; uygulayıcı kuruluşlar GIZ ve KfW'dir. Projelerine örnek olarak Kongo Havzası için iklim senaryolarının geliştirilmesi ve daha genel olarak doğal karbon yutaklarının ve ormanların ve ekosistemlerin korunması verilebilir.

Uyum Fonu((Nisan 2012 itibarıyla 258 milyon ABD doları tutarında mevduat)

Kyoto Protokolü kapsamında oluşturulan ve 2009 yılından beri faaliyette olan bu fon, temiz kalkınma mekanizması gelirleri üzerinden %2 oranında alınan bir vergi ve gelişmiş ülke bütçelerinden sağlanan doğrudan destekle finanse edilmektedir. Doğrudan erişim için, potansiyel alıcıların Ulusal Uygulayıcı Kuruluşlar (UYK) oluşturmaları veya UNDP, UNEP, Dünya Gıda Programı vb. gibi uluslararası kuruluşları içeren akredite Çok Taraflı Uygulayıcı Kuruluşlar (YKK) aracılığıyla Fon'a erişimleri gerekmektedir. Toplam 17 proje (2'si Afrika'da) fonlanmak üzere onaylanmış olup, yaklaşık 104 milyon ABD doları değerindedir. Su yönetimi projeleri, konsept onayı ve teklif onayı açısından en yüksek orana sahiptir.

En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu((Nisan 2012 itibarıyla 379 milyon ABD doları tutarında mevduat)

Bu fon, En Az Gelişmiş Ülkelerde NAPA'lar geliştirmek ve bunlardan doğan projeleri hayata geçirmek amacıyla 2001 yılından bu yana GEF kapsamında faaliyet göstermektedir. Sağladığı finansmanın neredeyse tamamı NAPA'ların hazırlanması için kullanılmıştır.

Özel İklim Değişikliği Fonu((Nisan 2012 itibarıyla 170 milyon ABD doları tutarında mevduat) 2001 yılında oluşturulan ve BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC COP) adına GEF tarafından yönetilen bu fon, esas olarak su ve kıyı bölgesi yönetimi alanındaki uyum projelerine ve kapasite geliştirme ve teknoloji transferi yoluyla kuraklıkla başa çıkmaya yöneliktir. Bağışlar birikmeye devam etmektedir. Şu anda yaklaşık 68 milyon ABD doları değerinde 15 onaylı proje bulunmaktadır.

Su adaptasyon projelerini desteklemek, ancak Afrika'da söz konusu tutarlar şu anda büyük değil (ortalama proje maliyeti 5 milyon ABD dolarının altında) ve erişim sağlamanın işlem maliyetleri hafife alınmamalıdır. Şimdiye kadar dağıtılan fonların neredeyse tamamı idari kurulum maliyetlerine, planların hazırlanmasına (örneğin NAPA'lar), kapasite geliştirmeye, uygulama yapılarının oluşturulmasına (örneğin NIE'ler) ve yenilikçi ve pilot projelerin başlatılmasına harcanmıştır. Bu kaynakların büyük bir kısmı, gelişmekte olan ülkeler için doğrudan erişim yöntemlerinin oluşturulmasına odaklanmıştır.

Afrika Kalkınma Bankası (AfDB) tarafından önerilen GCF'nin veya hatta ayrı bir Afrika Yeşil Fonu'nun geleceği konusunda daha fazla netlik sağlanana kadar, bariz olan

3 Nakhooda, S., Caravani, A. Bird, N. ve Schlatek, L. 2011. *Sahra Altı Afrika'da İklim Finansmanı*. ODI/ Heinrich Böll Stiftung.

4 Aynı yerde; Nakhooda, S., Caravani, A. Bird, N. ve Schlatek, L. 2011. *Uyum*. İklim Finansmanının Temelleri serisi. ODI/Heinrich Böll Stiftung; Petrie, B. ve Eustace, J. 2011. *Güney Afrika'da İklim Finansmanı – Önümüzdeki On Yılın Zorlukları* OneWorld Bölgesel İklim Değişikliği için Sürdürülebilir Yatırımlar Programı; www.unfccc.int.

İklim finansmanı için niş, adaptasyon proje döngüsünün erken aşamalarını (planlar, proje hazırlığı, inovasyon ve pilot uygulama gibi) desteklemek ve böylece ihtiyaç duyulan büyük ölçekli projelerin uygulanması için başka yerlerden daha büyük miktarlarda para toplamaktır. Bu arada, gelecekteki iklim fonlarına doğrudan erişim sağlamak için Ulusal İklim Değişikliği Fonu'nun (NIE) akreditasyonu, atılması gereken önemli bir hazırlık adımıdır.

Temel referanslar

Foster, V. ve Briceño-Garmendia, C. (ed.). 2010. *Afrika'nın Altyapısı: Dönüşüm Zamanı* Dünya Bankası, Afrika Altyapı Ülke Tanısı (AICD) için.

Afrika Kalkınma Bankası. 2011. *Afrika'da İklim Değişikliğine Uyumun Maliyeti*.

AB Su Girişimi Finans Çalışma Grubu. 2010. *Afrika'da Su Temini ve Sanitasyon için Stratejik Finansal Planlama* Mayıs 2010. Şu adresten ulaşılabilir: www.euwi.net/wg/finance

Önerilen ileri okumalar:

GWP/AMCOW. 2012. *Su Güvenliği ve İklim Dayanıklılığı: Stratejik Çerçeve*. GWP, Stockholm, İsveç.

GWP/AMCOW. 2012. *Su Güvenliği ve İklim Dayanıklılığı Geliştirme: Teknik Arka Plan Belgesi*. GWP, Stockholm, İsveç.

Önerilerin özeti

- ” Bakanlıklar, sektör plan ve projelerini hazırlarken, fiziki ve mali verimlilik önlemleriyle, maliyetleri en aza indiren standart ve teknolojileri seçerek finansman ihtiyacını en aza indirmelidir.
- ” Ticari finansmana başvurmadan önce, projeleri uygulanabilir kılmak için gereken nakit akışının, yani tarife ve harçlardan elde edilen iç gelirlerin, hükümet bütçelerinden ayrılan payların ve dış ODA'nın konsolide edilmesi için mümkün olan her türlü çaba gösterilmelidir.
- ” İçsel olarak üretilen gelirler (3T - tarifeler, vergiler ve transferler), krediler, tahvil ihraçları ve hisse senedi gibi ticari finansman kaynaklarından yararlanmak için kullanılmalıdır.
- ” Afrika Su Bakanları, Yeşil İklim Fonu için devam eden müzakerelerde, bu amaç için önemli bir finansman kaynağı olabilecek uyum finansmanı için, azaltma finansmanına kıyasla daha fazla eşit muamele sağlanması yönünde baskı yapmaya devam etmelidir.
- ” Bu arada, geleneksel uluslararası finans kuruluşları ve Çin, Hindistan ve diğerleri gibi OECD dışı altyapı finansman kaynaklarıyla yapılacak müzakereler sayesinde daha fazla mesafe kat edilebilir. Bu bağlamda, bazı uluslararası finans kuruluşları (örneğin Avrupa Yatırım Bankası), iklim dayanıklılığını "ana akım" altyapı kredilendirmelerinde temel bir kriter olarak ele almaktadır.
- ” Afrika Su Bakanları, ikili finansman ve halihazırda dağıtılmakta olan hızlı başlangıç iklim finansmanı da dahil olmak üzere mevcut ve gelişen iklim fonlarına doğrudan erişim aracı olarak kullanılmak üzere bölgesel veya ulusal uygulayıcı kuruluşların akreditasyonu için de baskı yapmalıdır.
- ” Yatırım programlarının tekrarlayan harcamalara olan etkileri dikkatlice kayıt altına alınmalı ve gelecekte uygulanabilirliğini tehdit edebilecek mali sorunların önüne geçmek için finansman sağlamaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- ” Özellikle birden fazla su kullanıcısını veya farklı su fonksiyonlarını içeren daha büyük ve karmaşık projeler için, farklı paydaşların farklı yetkilerine, risk tercihlerine ve mevcut para türlerine göre fon koymalarını içeren bir finansal kaynak karışımına ihtiyaç duyulması muhtemeldir.

Bu belge, Birleşik Krallık Uluslararası Kalkınma Bakanlığı (DFID) tarafından gelişmekte olan ülkelerin yararına finanse edilen bir projenin çıktısıdır. Ancak, ifade edilen görüşler ve içerdiği bilgiler, DFID veya İklim ve Kalkınma Bilgi Ağı* üyelerinin görüşlerini yansıtmamakta veya onlar tarafından onaylanmamaktadır. DFID, bu görüşler, bilgilerin eksiksizliği veya doğruluğu veya bunlara güvenilmesi konusunda hiçbir sorumluluk veya yükümlülük kabul etmemektedir.

* İklim ve Kalkınma Bilgi Ağı ("CDKN"), Uluslararası Kalkınma Bakanlığı ve Hollanda Dışişleri Bakanlığı tarafından finanse edilmekte ve PricewaterhouseCoopers LLP tarafından yönetilmekte ve yönetilmektedir. PricewaterhouseCoopers LLP, CDKN yönetiminde Overseas Development Institute, Fundacion Futuro Latinoamericano, SouthSouthNorth, LEAD International ve INTRAC'tan oluşan bir kuruluş ittifakı tarafından desteklenmektedir.

Daha fazla bilgi için şu adresi ziyaret edin:

www.amcow-online.org | www.gwp.org